

„Czym jest historia?

Echem przeszłości odbitym przez przyszłość.

Odblaskiem przyszłości rzuconym w przeszłość.”

Victor Marie Hugo

Obraz z życia Szkoły w Gorajcu na podstawie wyciągów z Ksiąg protokołów w latach 1930-1980

Dokumenty wielu instytucji są nieocenionym źródłem wiedzy. Ukazują klimat społeczny, polityczny i gospodarczy danego okresu, a czasem dostarczają najlepszej informacji na temat codziennego życia określonej społeczności i jej mieszkańców. Świadczą też o tym, w jaki sposób człowiek rozwijał, organizował i administrował swoją społecznością. Taką skarbnicą wiedzy dotyczącą funkcjonowania szkoły w przeszłości, historii lokalnego społeczeństwa są protokoły Rad Pedagogicznych, znajdujące się w naszym szkolnym archiwum. Stanowią one opis systemu wartości, jakim kierowało się w owym czasie lokalne, gorajeckie społeczeństwo.

W protokołach pod datą 3 września 1930 r., 12 listopada 1930 r. i 16 kwietnia 1931 r. kryją się zapisy odnoszące się do pracy szkoły w okresie XX- lecia międzywojennego, m.in.: obchodów rocznic świąt narodowych, pracy nauczycieli, czy wskazówek dotyczących rozbudzania i kształtowania potrzeb czytelniczych, a nawet poszukiwania własnej tożsamości.

Cytowane dokumenty zawierają oryginalną pisownię.

Protokół Nr 1 z posiedzenia RP odbytego w Gorajcu w dn. 3 września 1930 r.

„Obchód 25 lecia walki o wolną Polskę odbędzie się na terenie szkoły 28 września. Pogadankę względnie referat wygłosi na własne życzenie p. Sieradzki Jan, chór poprowadzi p. Świstacki. W dniu wymienionym dzieci udadzą się na nabożeństwo do Trzęsin, potem uroczystość odbędzie się w szkole u p. Stępnika. Przewodniczący przypomniał, że klasy winny być udekorowane przede wszystkim przez dzieci, przy czym należy zwrócić uwagę na czystość i wygląd estetyczny. Wobec zarządzenia Pana Inspektora każdy nauczyciel winien prowadzić dzienniczek, w którym ma być wpisany konspekt każdej lekcji prowadzonej w szkole. W wolnych wnioskach przewodniczący zaproponował prenumeratę Ruchu Pedagogicznego od 1 września 1931r. ... Rocznik Ruchu będą własnością szkoły w Gorajcu. Przewodniczący wyjaśnił, że biblioteka będzie prowadzona nadal na Zagrobli, bibliotekarką będzie nadal p. Świstacka.

Protokół Nr 2 odbytego w dniu 12 listopada 1930 r. w szkole u Kora
Z okazji 100Rocznicy Listopadowej odbędzie się w dniu 29 listopada poranek dla dzieci i wieczornica dla starszych. Przemówienie do dzieci wygłosi p. Krzeszowski, śpiew poprowadzi p. Sieradzki, obrazek sceniczny pod kierunkiem kierownika szkoły odegra dziatwa szkolna. Przemówienie dla starszych wygłosi p. Dudek.

Protokół Nr 4 z posiedzenia RP odbytego w dniu 16 kwietnia 1931 roku w Gorajcu

Następnie przewodniczący zaproponował program uroczystości 3 Maja. W roku bieżącym szkoła weźmie udział w uroczystości urządanej w Radecznicy. Z inicjatywy Koła .. (skrót nieczytelny).. wyłoniono komitet 3 Majowy, który poda do wiadomości porządek dzienny uroczystości. Działwa szkolna przygotowuje również kilka śpiewów i deklamacji.

W protokołach pod datą 1 września 1931 r., 14 listopada 1931 r., 30 sierpnia 1933 r., 19 grudnia 1933 r. i 18 czerwca 1937 r. znajdują się informacje dotyczące organizacji pracy szkoły - kontroli i nadzoru ówczesnych władz, prowadzenia działań rozwijających przedsiębiorczość u młodego człowieka, np. zakładanie sklepików szkolnych.

Protokół Nr 6 z posiedzenia RP odbytego w dniu 1 września 1931 r. w szkole u Wojtaszka
Na konferencji obecni wszyscy z wyjątkiem p. Krzeszowskiego Tadeusza. W roku szkolnym 1931/32 poszczególne stopnie pozostają niezmienione za wyjątkiem stopnia pierwszego, który będzie posiadał trzy oddziały równoległe.

Stopień Ia i Ib obejmie p. Sieradzki Jan, Ic i Iib p. Świstacka Stanisława, Iia p. Dudek Leopold, IIIa p. Krzeszowski Tadeusz, IV p. Świstacki Stanisław, V i VI p. Krzeszowska Anna. Stopień siódmy z braku uczniów nieistnieje.

Odnośnie do sklepików szkolnych, to ze względu na duże odległości poszczególnych klas, sklepików będzie trzy: jeden na Zagrobli, jeden na St. Wsi i na Zastawiu i u p. Krzeszowskiej w szkole Piwowarka.

Protokół Nr 7 z posiedzenia RP odbytego w dniu 14 listopada 1931 r. w szkole u Wojtaszka

Przewodniczący upomniął p. Krzeszowskiego, ażeby uruchomił sklepik szkolny na Zastawiu. W ten sposób czynne będą trzy sklepiki szkolne.

Protokół Nr 8 z konferencji powizytacyjnej p. Inspektora Szkolnego Oleszka Każ. odbytej dnia 29 października 1931 r.

Obecni na konferencji wszyscy t.j. p. Krzeszowska Anna, p. Świstacka Stanisława, p. Leopold Dudek, p. Krzeszowski Tadeusz, p. Świstacki Stanisław oraz p. Sieradzki Jan.

Po zakończeniu omawiania powyższych punktów. Insp. Szkolny poruszył jeszcze szereg innych zagadnień a mianowicie zwrócił p. Kierownikowi uwagę, że godło państw. umieszczone jest na tyłach dzieci, co jest niedopuszczalne, zaznaczając przy tym, że ono powinno się znaleźć na czołowej stronie klasy. Temusprzeciwił się kategorycznie p. Świstacki Stanisław twierdząc, iż na czołowej stronie w klasie winien wisieć jedynie krzyż, a godło państw. oraz obraz p. prezydenta mogą wisieć na bocznych ścianach, co zresztą wcale nie ubliża ich godności. Następnie poruszył p. Inspektor sprawę kałamarzy szkolnych apelując do poszczególnych p.p.

Nauczycieli, aby zachcieli się tą sprawą zająć i dopilnować ażeby w każdej klasie były kałamarze chroniąc tem samem materiały szkolne od plamienia rąk i przyborów szkolnych podczas przenoszenia tychże do szkoły.

Po wyczerpaniu tego tematu przeszedł p. Inspektor do lekcji zaprowadzenia na terenie szkoły kaligrafii, czyniąc osobiście odpowiedzialnym p. Kierownika Szkoły za niedopilnowanie tej sprawy.

Protokół Nr 17 z posiedzenia RP odbytego w dniu 30 sierpnia 1933 r. w szkole u p. Wojtaszka Jana na Starej-wsi

Protokół z poprzedniej konferencji przyjęto bez zmian, z kolei przystąpiono do podziału klas między wychowawców i tak: klasę Ia objął p. Świstacki, Ib p. Świstacka, klasę IIa p. Dudek, IIb p. Świstacki. Klasę III cię pozostawiono nowej sile, która ma przyjść 15 września. Klasę IV tą objął p. Sieradzki i kl. V i VI tą objął p. Głąb.

Oprócz podziału klas między wychowawców, przystąpiono do podziału godzin dla wychowawców:

P. Świstacka godzin 29 – (18 godz. kl. Ib + 11 godz. kl. IIb)

P. Świstacki godzin 31 – (18 godz. kl. Ia + 11 godz. kl. IIb + 2 godz. kl. III)

P. udek godzin 15 – (13 godz. kl. II + 2 godz. kl. III)

P. Cichoszówna godzin 30 – (21 godz. kl. III + 9 godz. kl. II)

P. Sieradzki godzin 30 – (20 godz. kl. IV + 8 godz. kl. V i VI + 2 godz. kl. III)

P. Głąb godzin 30 – (22 godz. kl. V i VI + 8 godz. kl. IV)

W punkcie piątym porządku dziennego: potrzeby szkoły - zabrał głos p. kierownik oznajmiając zebrany, iż w tym roku Dozór szkolny przyznał dla szkoły w Gorajcu 12 ławek, 5 skrzynek na śmiecie i wszystkie brakujące portrety, natomiast pomocy naukowych nie uwzględniono. Uroczystość odsieczy Wiednia (uchwalono) została ograniczona do pogadanek godzinnych na lekcji i ewentualnie do wysłuchania audycji radjowej z bleska.

W wolnych wnioskach poruszono sprawę sklepiku szkolnego, tworząc spółdzielnię, której kierownikiem został p. Głąb.

Następnie poruszono sprawę mundurków szkolnych, uznając za najlepsze mundurki harcerskie i jedyne na wsi.

Protokół Nr 19 z posiedzenia RP odbytego w dniu 19 grudnia 1933 r. w szkole u Wojtaszka Jana

W sprawie opieki nad dziatwą w czasie ferii zimowych wyznaczono klasę u p. Sagana jako świetlicę w której będą pełnili dyżury p. Dudek do 5 go stycznia – od 5 do 10 p. Głąb – od 10 do 15 go p. Świstacki.

W sprawie oświaty pozaszkolnej Rada postanowiła zwołać zebranie organizacyjne kursów wieczorowych na 16 stycznia i po porozumieniu się rozpocząć pracę.

Protokół 4 z 18 czerwca 1937 r.

Zestawienie klasyfikacyjne

Klasa	Stan	Klasyfik.	Z wynikiem b. dobrym	dobrym	dostatecz.	niedostat.	nieklasyf.
Ia	37	37	-	-	-	6	-
Ib	26	26	-	-	-	3	-
II	61	61	11	27	15	8	-
III	44	43	2	19	12	10	1
IV	60	58	5	22	19	12	2
V	47	43	5	11	15	13	4
VI	26	25	6	3	13	3	1
VI	8	8	4	3	1	-	-

Biblioteka. Księgozbiór liczy 338 egz. W czym mieści się nowozakupionych książek 20. Oprócz tego w skład bibl. Wejść dwa kompletne roczniki „Płomyka” i „Płomyczka” oraz 3 dodatki do Płomyka w formie książeczek. Poczytność i zainteresowanie słabe. Najchętniej czytano książki treści historycznej, dział bajek i przyrodniczo-geograficzne. Ogólna liczba czytel 102. Przeczytano tomów 471. Maksymalna liczba przeczyt. tomów przez 1 ucznia wynosi 16, minim. 3. Księgozbiór przez czytanie w roku bieżącym ucierpiał bardzo mało. Pożądanym by było powiększenie księgozb. o charakt. histor.

SKO– Osobne sprawozdanie załącza się. Dodać tu jednak należałoby to, że dzięki propagandzie, jaka rozwijana była na terenie szkoły wkłady oszczędn. w porównaniu z rokiem poprzednim powiększyły się o 300%, gdyż w roku zeszłym stan wkładów oszczędnościowych w czerwcu wyniósł 67 zł 71 gr, a w tym roku 188 zł 88 gr. Prenumeruje się 4 egz. „Młodego Obywatela”, który swą pomysłowością był rozchwytywany. Zgodnie z życzeniem PKO podano 11 uczniów do wyróżnienia za gorliwe oszczędzanie, a celuje w tym klasa IV.

Spółdzielnia Uczniowska. Udzielono pożyczkę Kierownikowi Szkoły na kupno map w sumie 60 zł. Kupiono z dochodów Sp. Uczn. 45 sztuk kałamarzy szkol. Wyplacono zł 7 groszy 50 na prenumeratę „Płomyka” dla szkoły. Spółdzielnia Uczniowska pomimo tak trudnych warunków lokalnych ze względu na klasy rozrzucone na odległość dochodzącą do 1½ km zdała swój egzamin. Propagandę rozwija się przez prenumeratę pisma pt. „Młody Spółdzielca”.

Sprawozdanie Kierownika Szkoły. W bieżącym roku szkolnym było 8 oddziałów rozmieszczonych w sześciu klasach. Klasy te rozrzucone po trzech wioskach nie pozwalały na bezpośredni kontakt z Gronem i dziatwą. Klasy na ogół opowierzchni, bez odpowiedniego otoczenia, brak miejsc do zabawy, ustępów i studzien. Czystość w klasach przedstawiała się na ogół źle. Gospodarze sal szkolnych, którzy jednocześnie zajmowali się utrzymaniem czystości, poza dwoma wyjątkami, nie wypełniali swych obowiązków. W czasie zimy liche ogrzewanie sal. Zaczęto palić dopiero w grudniu po zagrożeniu przez Kier. Szkoły Urzędowi Gimnemu o doniesieniu do Pana Insp. Szkol. Niektóre klasy bardzo liche, ławki na ogół niehigieniczne, nie przystosowane ani do wzrostu dzieci ani do zachowania należytej postawy dziecka. W szkole brak pomocy naukowych prawie w każdej dziedzinie nauczania, brak liczydła, obrazów, pomocy do przyrody, zajęć praktycznych, jedynie pomoce do geografii są dobre. W tym roku zakupiono mapy: półkulę ws. i zach., jedną z funduszów gminnych, drugą z dochodów Spół. Uczniowskiej. Konieczny jest globus. Bardzo trudne warunki w jakich

znajduje się szkoła są jedną z przyczyn niskiego stosunkowo poziomu szkoły. Jeżeli chodzi o wyniki wychowania, to wyniki te przedstawiają się naogół dodatnio. Dzieci są grzeczne, czyste.

Zasługuje tu na podkreślenie harmonijna współpraca całego grona w urządzaniu szkolnych uroczystości – co również miało wychowawcze znaczenie i dla diatwy i dla wsi. Współpraca szkoły z domem rodzinnym dziecka jeszcze niedostateczna. Małe zrozumienie wśród niektórych rodziców konieczności regularnego posyłania dziecka do szkoły. Ogromnie dużo było zwracać się w ciągu roku o zupełne zwolnienie od obowiązku szkolnego, o zwolnienie na czas kopania ziemniaków, pasienia krów, prania itp. Wykazy karne wysyłane do Dozoru Szkolnego niewiele pomogły na polepszenie się frekwencji. Przez dłuższy czas w ogóle nie było wiadomo, czy Dozór funkcjonuje.

Nadrzędna konieczność – to budowa szkoły w Gorajcu. W bieżącym roku szkolnym całe Grono Nauczycielskie żywy brało udział w propagowaniu budowy, specjalnie zostało to podkreślone w czasie trwania tygodnia Szkoły Powszechnej. Sprawa o tyle została posunięta, że czasie bieżącego lata ma być wypalona cegła, oraz sporządzone plany. Realizacja budowy szkoły w Gorajcu utrzymywana jest przez Zarząd Gminy w Radecznicy przez kilkakrotne zmienianie uchwał Rady Gminnej czy budynek ma być drewniany czy murowany itp. Mimo tych warunków, mimo wielu jeszcze niedociągnięć – praca tegoroczna całego Grona Naucz. zmierzała ku podciągnięciu szkoły wzwyż.

Zakończenie roku szkolnego projektuje się w Domu Ludowym w dniu 20/VI o godz. 16^{ei}. Rodzice uczniów zostaną zaproszeni przez diatwę szkolną. Program uroczystości przedstawia się w ten sposób, że każda z klas wystąpi z przygotowanym repertuarem. W dniu 21/VI udadzą się dzieci o godz. 8 rano do Trzęsin do Kościoła, po czym nastąpi rozdanie świadectw.

Niezwykle ważną kwestią było wychowanie w duchu patriotyzmu gorajeckiej młodzieży. Należy postawić w tym miejscu pytanie. Kim bylibyśmy bez korzeni? Bez silnego poczucia przynależności?

Obraz takiego kształcenia wylania się po analizie protokołów z 13 kwietnia 1933 r., czy też z 30 marca 1938 r. i 4 kwietnia 1938 r.

Protokół 21 z konferencji powizytacyjnej 6 kl. Szkoły Powszechnej w Gorajcu odbytej pod przewodnictwem p. Fuchsa Edmunda Michała, podinspektora szkolnego w dniu 13 kwietnia w lokalu szkolnym u p. Marczuka Tomasza.

Stosunek nauczycieli do dzieci właściwy i podczas pracy łączność utrzymana, oddziaływanie wychowawcze widoczne. Prócz celów edukacyjnych należy postawić na pierwszym miejscu cele wychowawcze, należy wychować obywatela. Cele te można uwzględniać przez samorząd szkolny, sklepiki uczniowskie. Biblioteka szkolna winna być jak najbardziej wykorzystywana przez czytelników. Nauczanie winno być planowe. Przydział pracy jest uwidaczniany istnieje. Należy tylko większą uwagę zwrócić na naukę tj. koncentrację i korelację w klasach i w jeszcze większym stopniu je stosować. Lekcje gimnastyki należy przeprowadzać codziennie jako lekcja podstawowa lub jako lekcja w klasie z fragmentami .

Protokół Nr 3 z posiedzenia Rady Pedagogicznej odbytego w dniu 30 marca i 4 kwietnia 1938 r. pod przewodnictwem kierownika szkoły p. Haśca Włodzimierza w obecności całego grona

Sprawa spowiedzi została załatwiona w ten sposób, że dnia 7 IV b.r. po południu odbędą się rekolekcje. Następnie dnia 8 IV b.r. spowiedź i Komunia św. Dziewcząt, a 9 IV b.r. spowiedź i Komunia św. Chłopców w Kościele parafialnym w Mokrym Lipiu. Furmanki celem odwiezienia dzieci zadeklarowali rodzice na zebraniu.

Postanowiono zatroszczyć się o bardziej estetyczny wygląd klas. W tym celu tam gdzie warunki na to pozwalają postanowiono urządzić ogródki kwiatowe.

Ze względu na to, że na placu szkolnym ma być przeprowadzona niwelacja terenu w związku z projektowaną budową szkoły, ogródka szkolnego postanowiono nie urządzać, aż do chwili wyjaśnienia ile miejsca będzie zajęte pod budowę szkoły.

W dniu 3 maja nabożeństwo szkolne odbywa się tylko w Radeczniczy oddalonej o 8 km. Ponieważ szkoła nie może dostarczyć środków na wywóz dziatwy na nabożeństwo szkolne. Postanowiono nie brać udziału w uroczystości w Radeczniczy. Znaczenie dnia omówią poszczególni wychowawcy w swoich klasach. W dniu 12 maja postanowiono wziąć udział w nabożeństwie w Trzęsinach. Po nabożeństwie ma być urządzona akademii. Kierownik szkoły odczytał komunikat Pana Inspektora Szkolnego odnośnie zbiórki żelaza i makulatury na cele dozbrojenia.

Pilna potrzeba budowy szkoły w Gorajcu zrodziła się już przed wojną. Czulo ją zarówno miejscowe środowisko, jak i władze samorządowe. Szczególną aktywność w tej kwestii wykazywał sam kierownik Włodzimierz Hasiec, co odzwierciedla poniższy protokół.

Protokół 4 z 18 czerwca 1938 r. kier Włodzimierz Hasiec

Sprawozdanie kierownika szkoły.

Sprawa budowy szkoły: Również i ta bodaj najważniejsza sprawa nie pozostała bez poruszenia. Zarówno na zebraniach rodzicielskich, jak i w rozmowach indywidualnych oraz w czasie trwania tygodnia szkoły rozważano jak tylko można było konieczność pobudowania szkoły. Miejscowe środowisko i czynniki samorządowe wykazują stale i konsekwentnie palącą jej potrzebę. Krzątając się około zagadnienia budowy szkoły wyjeżdżałem 9 razy do Zamościa, 8 razy do Radeczniczy, 1 raz do Lublina. Uczestniczyłem na 3 zebraniach Rady Gminnej, jednym przy obecności p. Inspektora Jachla i jednym zebraniu przedstawicieli miejscowego społeczeństwa również przy obecności Pana Inspektora. Sprawa ta potoczyła się szybszym obrotom naprzód przynosząc w konsekwencji realny czyn częściowego nagromadzenia materiału budowlanego i rozpoczęcia w najbliższych tygodniach, jeśli nie dniach, samej budowy.

Gorajec tuż przed wybuchem II wojny światowej

Mieszkańcy Gorajca włączyli się w akcję mającą na celu obronność kraju. Fundusz tworzono dzięki poświęceniu społeczeństwa, a szczególną ofiarnością pokazały dzieci. Doskonałym źródłem informacji na ten temat jest archiwalny protokół z kwietnia 1939r.

Protokół 4 z 3 kwietnia 1939 r.

Udział szkoły w pożyczce na lotnictwo. Postanawiamy w naszej szkole wszcząć akcję za wzięciem przez dzieci udziału w pożyczce lotniczej. Prace w tym kierunku będą rozpoczęte zaraz po feriach. Dziejowa chwila wymaga ofiar od całego społeczeństwa polskiego. Nie może zabraknąć nikogo w wyścigu do składania ofiar na dobrojenie lotnicze Polski. Działwa szkolna, która tak żywo interesuje się sprawami ostatnich dni- chce też wziąć udział w składaniu ofiar. Ze względów wychowawczych Rada Pedagogiczna dołoży starań aby udział dzieci szkolnych w pożyczce lotniczej był jak najliczniejszy.

Protokół 5 z 16 i 20 czerwca 1939 r.

Sprawozdanie kierownika szkoły. Na F.O.N. zebrano 250 gramów monet srebrnych i 220 gramów monet miedzianych (rosyjskie).

Szkoła wzięła udział w P.O.P., zakupując trzy bony. Urządzono także wieczornicę dla starszych dzieci. Kurs dla przedpoborowych doprowadziliśmy do końca. Cały wysiłek tutejszego społeczeństwa koncentruje się dookoła rozpoczętej budowy szkoły, która mimo piętrzących się przeszkód postępuje naprzód.

Szkoła w Gorajcu funkcjonowała także w czasie II wojny światowej, chociaż były problemy przeróżne, starano się za wszelką cenę, aby zarówno rodzice, jak i ich pociechy nie zapomniały o tym, że należy być odpowiedzialnym za drugiego człowieka.

Protokół 2 z 25 stycznia 1941 r.

Obecni: Włodzimierz Hasiec - kierownik szkoły, nauczyciele: p. Szczepańska Cecylia, p. Świstacki Stanisław, p. Gaczol Jan.

Przewodniczący omówił sprawę frekwencji tutejszej dziatwy szkolnej i przedstawił poczynania swe w kierunku poprawienia. W dyskusji przy omawianiu okazało się, że poza dniami, których rodzice nie posyłają do szkoły ze złej woli, niektóre dzieci nie uczęszczają z powodu braku obuwia i odzieży. Przewodniczący po omówieniu sporządził wykaz opornych rodziców, który postanowił skierować do wójta celem pociągnięcia winnych nie posyłania dzieci do szkoły bez uzasadnionych powodów do upomnienia i ukarania.

Przewodniczący rozdał Gronu Nauczycielskiemu arkusze personalne do wypełnienia i natychmiastowego zwrotu.

Przewodniczący odczytał okólnik w sprawie używania podręczników szkolnych i wykazu dozwolonej lektury.

Omówiono sprawę czystości i ogrzania lokali szkolnych. Po przedstawieniu stanu sal okazało się, że sala szkolna u Rocznia pozostawia wiele do życzenia, czemu jest winien właściciel lokalu, który obowiązany jest lokal utrzymywać w należytej czystości. Omówiono obszernie sprawę higieny dziatwy szkolnej, przy tym postanowiono by nadal

dopilnować, by chłopcy nosili włosy krótko obcięte, a przez stałą kontrolę nie dopuszczać do wszawicy u dziewcząt. Przy omawianiu okazało się, że w domach daje się odczuwać brak mydła, odpowiedniej odzieży i obuwia.

Pomiędzy ideologią, edukacją, a wychowaniem... Wizerunek szkoły komunistycznej zawarty w poniżej cytowanych protokołach.

Protokół 5 z 14 kwietnia 1950 r.

Na czoło wysuwa się sprawa Święta 1-go Maja. Uroczystość ta odbędzie się w Radecznicy i dzieci szkolne również wezmą w niej udział, dając występy artystyczne, które przygotują z nimi nauczyciele. Kol. Sikorowa St. przygotowuje inscenizację, kol. Turowska wiersze. Oprócz tego działwa szkolna pomoże Gromadzie Zagroble obsadzić szosę drzewkami. Drugą sprawą jest Święto Oświaty. Święto to zorganizujemy w myśl okólnika Nr 13. W Tygodniu Św. Oświaty urządzimy zbiórkę zapisanych zeszytów dla ociemniałych.

Protokół 1 z 1 września 1954 r.

Polska Ludowa dała Gorajcowi piękny budynek i sprzęt szkolny i należy przyzwyczajać młodzież do szanowania go tak, by przy końcu roku nie stracił na swoim wyglądzie.

Protokół nr 12 z dn. 21 V 1957 r.

Kierownik szkoły M. Berezowski omówił w krótkich słowach znaczenie i cel budowy „Szkoły pomnika”, Kierownik powiedział, że jest tylko trzy wioski na świecie, które zostały tak doszczętnie zniszczone jak wioska „Sochy”. 1-go czerwca 1943 roku okupant hitlerowski dokonał na ludności biednej wsi Soch (pow. Zamość) strasznej zbrodni. O godz. 5-tej rano otoczono osiedle kordonem gestapowców, rozpoczęto ohydne mordowanie niewinnych mieszkańców, zabijano nie tylko młodych mężczyzn, ale także starców, kobiety i dzieci. Podpalono wieś, a na zakończenie 10 samolotów zbombardowało resztę ludności. W strasznej tej rzezi zginęło 360 zabitych, a kilkadziesiąt zostało rannych. Rada Pedagogiczna uchwaliła – nauczyciele na ten cel złożą po 50 zł, dzieci po 5 zł.

Protokół nr 1 z dn. 30 sierpnia 1958 r.

Kierownik szkoły podzielił się wiadomościami z ostatniej konferencji kierowników. Należy nastawić nauczycieli, ażeby na teren szkoły nie przenosili wstecznych przekonań. O kościele i religii starać się nie mówić. Nauczyciel powinien być postępowy. Uczyc tak, jak wymaga nauka. Emblematy religijne ze szkoły usunąć. Nauczyciel musi być jednostronny, służyć tylko socjalizmowi. Niedopuszczalne jest ażeby rodzice przychodzili na lekcje.

Protokół nr 4 z dnia 17.06.1970 r.

W szkole działała TPPR- nawiązano korespondencję z młodzieżą radziecką, śpiewano piosenki radzieckie, czytano i popularyzowano czasopisma radzieckie. Opiekunem była Natasza Komornik.

Kolega Jerzy Bartnik poruszył sprawę kupna akordeonu dla szkoły.

Protokół - 30 listopada 1977 r.

Ad 4 Rada Pedagogiczna została zapoznana z zadaniami VII Plenum KC PZPR i podjęła następujące przedsięwzięcia: 1. Wzmocnić pracę z uczniem zdolnym w ramach kółek

zainteresowań i różnicowania prac domowych. 2. Przyzwyczajając młodzież do systematycznej pracy poprzez wyciąganie konsekwencji za nieodrabianie pracy domowej i nie przygotowywanie się do lekcji. 3. Wykorzystanie tematyki VII plenum KCPZPR na lekcjach historii, wych.- obyw., geografii, jęz. rosyjskiego. 4. Wyróżniać przodowników w nauce i pracy społecznej. 5. W dalszym ciągu pracować nad wdrażaniem Kodeksu Ucznia.

Prot Nr 1 z dn. 30 sierpnia 1958 r.

Kierownik szkoły podzielił się wiadomościami z ostatniej konferencji kierowników. Należy nastawić nauczycieli, ażeby na teren szkoły nie przenosili wstecznych przekonań. O kościele i religii starać się nie mówić. Nauczyciel powinien być postępowy. Uczyć tak, jak wymaga nauka. Emblematy religijne ze szkoły usunąć. Nauczyciel musi być jednostronny, służyć tylko socjalizmowi. Niedopuszczalne jest ażeby rodzice przychodzili na lekcje.

Prot Nr 1 z dn. 18 X 1958 r.

Grono przyjęło również do wiadomości bardzo ważną sprawę, tj. zorganizowanie akademii na 29 listopada ku uczczeniu Wielkiej Rewolucji Październikowej.

Prot Nr 3 z dn. 3 listopada 1958 r.

Uwagi powizytacyjne i zalecenia.

Każdy nauczyciel języka polskiego począwszy od kl. II do VII włącznie winien raz w tygodniu prowadzić lekcję kaligrafii. Nauczyciel dla przykładu pisze na tablicy kilka kształtnych liter a następnie dopilnowuje aby dzieci przepisywały je również bardzo starannie do swoich zeszytów. Aby lekcja taka dawała wyniki należy pracę ucznia bez przerwy kontrolować, a nie zadawać dużo i czekać na dzwonek.

Prot Nr 5 z dn. 13 listopada 1958 r.

W wolnych wnioskach kier. szkoły oznajmił gronu, że na 22 XI 58r. tj. na Dzień Nauczyciela PGRN da furmanki na wyjazd do Szczepieszyna, gdzie odbędzie się wielka uroczystość z okazji tego święta.

Prot Nr 7 z dn. 17 grudnia 1958 r.

Kierownik szkoły podzielił się wiadomościami z ostatniej konferencji kierowników szkół odbytej w dniu 16 grudnia 1958 r.

W szkole nie wolno organizować zabaw i przyjęć z alkoholem. Z okazji 1000-lecia Polski wielu pracowników postanowiło opodatkować się na cel budowy szkół. Nauczycielstwo również powinno wziąć w nim udział, a zatem uchwalono. Uchwala:

Grono nauczycielskie w Gorajcu, na wniosek Kierownika Szkoły uchwaliło, że Kierownik Szkoły Mikołaj Berezowski zapłaci 1/2 % ze swoich poborów na budowę szkół. Reszta koleżeństwa wstrzyma się z decyzją, ze względu na małe pobory.

Prot Nr 10 z dn. 01 kwietnia 1959 r.

Odczytano postanowienie odnośnie zmuszenia rodziców do systematycznego wysyłania dzieci do szkoły. Zarządzenie mówi, że do 5-go każdego miesiąca należy sporządzić na specjalnych formularzach wykaz dzieci tych rodziców, które mają nieusprawiedliwioną trzydniową

nieobecność w szkole. Wnioski o ukaranie przesyła się do kolegium pracy Prezydium Pow. Rady Narodowej.

„Po odczytaniu okólnika Nr 4 omówiono zorganizowanie Szkolnego Koła Społecznego Funduszu Budowy Szkół. Ustalono, że do zarządu Koła wejdą po dwie osoby z każdej klasy, a spośród tych wybierze się przedstawicieli na przewodniczącego, skarbnika i sekretarza. Opiekunem Koła wybrano Kol. Pańczyka Jana.”

W wolnych wnioskach głos zabrał kierownik szkoły wyjaśniając koszty zakupu tarcz uczniowskich. Za jedną tarczę pobrano 2 zł 40 gr. mimo, że tarcza kosztuje 2 zł 30 gr. 10 gr. od każdego ucznia przekazano na pokrycie przesyłki pieniędzy i na odebranie z poczty paczki z tarczami.

Prot Nr 13 z dn. 09 czerwca 1959 r.

W tym roku szkolnym nie było przerw w nauce z powodu braku opału.

Zalecenia dotyczące zarówno pracy uczniów, jak też nauczycieli. Uczenie form współzycia społecznego poprzez zakładanie organizacji o różnym charakterze. Poprawa warunków bytowania społeczności gorajeckiej.

Prot Nr 7 z dn. 31 sierpnia 1960 r.

Z dniem 31 sierpnia 1960 r. znosi się etaty sekretarzy szkolnych, wobec tego całe grono zobowiązane jest pomagać kierownikowi szkoły w pracy.

Nauczyciele bez trzyletniej praktyki obowiązani są do lekcji przygotować się na piśmie. Należy zwracać uwagę by dzieci pisały zwykłymi piórami, a nie wiecznymi jak to miało miejsce do tej pory.

Nauczyciel dbający o swój autorytet nie powinien szukać towarzystwa wśród młodzieży szkolnej. Do społeczeństwa starszego okazywać serdeczny stosunek. Na terenie szkoły będą istniały organizacje: SKO, PCK, Spółdzielnia Uczniowska, TPPR, SFOS i Odbudowa stolicy, zbiórką makulatury zajmie się Poździk Irena. Rada Pedagogiczna uchwala, że kółek przedmiotowych nie prowadzi z powodu dużej ilości godzin nadliczbowych w szkole podstawowej oraz w Szkole Przysposobienia Rolniczego. Ze sprzedaży makulatury uzyskano 14 zł 20 gr i przekazano kol. Pańczyk Jan by wpłacił na SFOS.

Protokół 32 28 lutego 1961 r.

Warunki pracy uczniów poprawiły się, ponieważ wieś została zelektryfikowana.

Reforma w szkołach podstawowych i liceach. Szkoły podstawowe otrzymały ósmą klasę, a licea ogólnokształcące – cztery klasy, licząc od pierwszej do czwartej. Główny kierunek wychowania to – patriotyzm i internacjonalizm, a także wychowanie przez pracę.

Protokół 78 rok szkolny 1966/67

Pojawia się ósma klasa (do tej pory klasyfikowano siedem).

21 listopada 1966 r. rozpoczął się kurs dla dorosłych.

„W związku z budową budynku gospodarczego każdy wychowawca powie dzieciom by rodzice każdego z nich, którzy mają konie przywieźli piasku pod budowę.”

Protokół 82 rok szkolny 1966/67

Kierownik szkoły Aniela Bielecka hospitała w roku szkolnym 1966/67 228 lekcji. Ponadto przygotowano boisko do piłki ręcznej i siatkowej, lodowisko, tor saneczkowy, zieloną salę i bieżnię na 60 m. założono też drużynę zuchów, której opiekunem została Lucyna Przyczyna.

Spotkanie z bohaterem spod Monte Casino Józefem Olechem.

Promowanie działalności organizacji szkolnych.

Protokół nr 9 z dnia 2.02.1971r.

Działalność organizacji LOP- praca koła skupiała się wokół dokarmiania zwierzyny dziko żyjącej. Zbudowano ponad 100 karmników, 50 domków dla kuropatw. Członkowie LOP w okresie tej zimy zdjęli 50 sideł i wnyków. (opiekun Łyp Henryk)

W szkole działała drużyna zuchowa „Krasnoludki”- Zorganizowano spotkanie z uczestnikiem walk pod Monte Cassino Olechem Józefem. (Opiekun Maria Wujec)

Protokół nr 12 z dnia 5.05.1971 r.

„Należy dopilnować, aby wygląd ucznia przypominał, nie barwny korowód, lecz strój uczniowski. Wychowawcy klas dolożą starań, aby uczniowie mieli fartuchy szkolne i czyste białe kołnierzyki.”

Protokół nr 14 z dnia 18.06.1971 r.

Drużyna harcerska zrealizowała następujące zadania: Z okazji Dnia Kobiet wzięła udział w uroczystej akademii dla środowiska, przygotowując na nią część artystyczną, Zorganizowała uroczystą imprezę pod nazwą „Powitanie wiosny”, Brała udział w pracy przy urządzaniu Ogródka Jordanowskiego powstającego przy Klubie „Ruch” w Gorajcu- Zagroble, oraz przy pracach porządkowych przy Spółdzielni Zdrowia.

Obrazki z dziejów oświaty w Gorajcu od 1954 r. na podstawie Kronik szkoły

Kalendarium

1 września 1954 r.- przyjęcie nowopowstałego budynku szkolnego przez ówczesnego kierownika Mikołaja Berezowskiego. Fundamenty wylano jeszcze przed wojną w 1939 r., jednakże prace przerwano ze względu na działania wojenne, po 1945 r. proces kontynuowano, by jesienią 1954 r. oddać nową szkołę społeczności gorajeckiej.

1954/1955- całkowita zmiana zarówno warunków lokalowych, jak też sprzętu szkolnego i pomocy naukowych. Kadra pedagogiczna w składzie: Mikołaj Berezowski (kierownik szkoły), Helena Berezowska, Józef Kamiński, Danuta Kołodziejczyk, Stanisława Sikorowa, Ignacy Gierszon, Jan Szpyra (przewodnik Organizacji Harcerskiej).

1955/1956- zaobserwowano 29 grudnia 1956 r. niezwykle zjawisko- deszczowi towarzyszyły błyski i grzmoty- niespotykane jak na tę porę roku, ponadto 2 stycznia 1956 r. zmarł nauczyciel J. Kamiński.

1956/1957- odznaczenie M. Berezowskiego Złotym Krzyżem Zasługi za sumienną pracę na polu szkolnictwa.

1958/1959- prowadzenie przez szkołę kursu ogólnokształcącego dla młodzieży pozaszkolnej, jak i doksztalającego dla tych, którzy nie ukończyli VII klas.

1959/1960- kadra pedagogiczna wciąż liczyła siedmiu nauczycieli, w tymże roku miały miejsce szczepienia ochronne przeciwko chorobie Heinego-Medina, zorganizowano też pierwszą klasę Szkoły Przynależenia Rolniczego.

1961/1962- skład kadry pedagogicznej - wciąż siedmiu nauczycieli. Wieś Gorajec otrzymała "nadprogramowe światło", jak również budynek szkoły został zelektryfikowany i dnia 24 lutego 1962 r. zapalono światło w całej szkole.

1962/1963- kadra pedagogiczna w niezmiennym składzie, zanotowano informacje dotyczące niekorzystnych warunków pogodowych, bo temperatura w marcu 1963 r. sięgała - 38 °C.

1963/1964 - Mikołaj Berezowski przeszedł na roczny urlop zdrowotny, w związku z tym obowiązki kierownika szkoły od 1 października 1963 r. pełniła pani Aniela Bielecka.

1964/1965- w szkole został zorganizowany kurs dla dorosłych w zakresie siódmej klasy, na który uczęszczało 15 osób.

1965/1966 - 15 grudnia 1965 r. zakupiono telewizor "Agat", finanse na jego zakup zostały pozyskane w ramach współpracy z Gminną Spółdzielnią Samopomoc Chłopska oraz ze składek rodzicielskich; W dniu Święta Odrodzenia Polski Ludowej w Gorajcu odbyła się wielka uroczystość otwarcia szosy wybudowanej w dużym nakładzie "czynu społecznego".

1966/1967 - liczba nauczycieli zwiększyła się do dziesięć osób. Aniela Bielecka nadal pełniła obowiązki kierownika szkoły. Uczniowie klasy VIII - wspólnie z uczniami Szkoły Przynależenia Rolniczego (w ramach poznawania najbliższej okolicy) 15 listopada 1966 r. wzięli udział w wycieczce do Zakładów Przemysłu Tłuszczowego w Bodaczowie oraz cukrowni w Klemensowie. Jeszcze tego samego roku szkolnego zorganizowano kolejne wyjazdy: 8 czerwca 1967 r. dla uczniów klas V - VIII do Muzeum - Zamku w Łańcucie i 13 czerwca 1967 r. do Lublina dla klas VI - VIII. Warto zaznaczyć, że w tym roku szkolnym po raz pierwszy w czasie istnienia Polski Ludowej, ukończyło edukację trzynastu uczniów klasy VIII.

1967/1968 - skład grona pedagogicznego wynosił trzynaście osób. 28 października 1967 r. dwudziestu uczniów wzięło udział w zawodach sportowych na szczeblu powiatowym - zajmując piąte miejsce.

1968/1969 - 5 października 1968 r. uczniowie klas VII i VIII wraz z gronem pedagogicznym uczestniczyli w wyjeździe do Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie na spektakl pt. "Zemsta".

Z okazji Dnia Nauczyciela odbyło się spotkanie, podczas którego pani Aniela Bielecka otrzymała mianowanie na kierownika Szkoły Podstawowej w Gorajcu.

1969/1970 - z okazji Dnia Nauczyciela kierownik szkoły Aniela Bielecka - na akademii powiatowej w Zamościu - została udekorowana Brązowym Krzyżem Zasługi nadanym przez Radę Państwa. W dniu 6 czerwca 1970 r. pani Barbara Oleszek wraz z uczniami klasy VIII zorganizowała wycieczkę krajobrazowo - turystyczną po Roztoczu.

Z kart Kronik szkoły

Kierunek nauczania i wychowania nie zmienia się.

W dniu 26 września 1971 r. Gromadzki Ośrodek Kultury wraz ze szkołą zorganizował uroczystość pt. "Najpiękniejsze dni Gorajca". W uroczystości udział wzięli przedstawiciele władz powiatowych i wojewódzkich. Młodzież szkolna uczestniczyła w strojnym korowodzie oraz dała występy artystyczne.

Grono nauczycielskie z godnie z wytycznymi Inspektoratu Oświaty propagowało oszczędzanie pieniędzy celem przeznaczenia ich na turystykę.

Kol. Barbara Oleszek zorganizowała z klasą VIII wycieczkę do Krakowa, Wieliczki, Zakopanego. Wycieczka odbyła się w dniach 13 – 15 maja 1972r.

Dyrektor szkoły Aniela Bielecka zorganizowała z klasą siódmą wycieczkę do Krakowa, Wieliczki, Ojcowa w dniach 13, 14 czerwca 1972 r.

Kol. Jerzy Bartnik i Kol. Henryk Łyp zorganizowali w dniach 13, 14 czerwca 1972 r. wycieczkę z klasami piątymi do Warszawy.

Kol. Kazimiera Świstek i Kol. Czesław Szyper zorganizowali wycieczkę z klasami czwartymi do Lublina w dniu 8 czerwca 1972 r.

Wychowawcy każdej z młodszych klas zorganizowali wycieczki jednodniowe do Zamościa.

Uchyłono obowiązek wpisywania rozkładu materiału do dzienników, należało je tylko mieć w zeszytach własnych.

Rok szkolny rozpoczęto 1 września 1972 r. Uroczystość rozpoczęcia trwała 2 godziny. Do młodzieży przemawiał Minister Oświaty i Wychowania Jerzy Kuberski. Po uroczystym rozpoczęciu roku szkolnego odbyły się zajęcia lekcyjne.

Grono nauczycielskie w bieżącym roku składa się z 12 osób. Po raz pierwszy pracę w tutejszej szkole rozpoczęła Ob. Anna Józwiak posiadająca specjalizację SN – matematyka. Do szkoły zgłosiło się 270 uczniów, szkoła liczy 11 oddziałów.

Z dniem 1 stycznia Gromadzka Rada Narodowa została rozwiązana. Nasza Miejscowość została włączona do Gminy w Radecznicy.

W wyniku rocznej klasyfikacji promocji nie otrzymało 3 uczniów, 2 z klas piątych i 1 z klasy szóstej.

Wprowadzone zostały nowe oceny ze sprawowania. Odtąd obowiązywała ocena: wzorowa, wyróżniająca, dobra, odpowiednia, nieodpowiednia. Potyczki konkursowe na forum gminy.

Naukę rozpoczęto w dniu 2 września 1973 r. Dzień ten dla uczniów był dniem „weselości”. Na uroczystość złożyły się: przemarsz dzieci przez wieś, zabawa taneczna. Uroczystość rozpoczęcia roku szkolnego była połączona ze świętem plonów. W dniu 3 września młodzież szkolna wysłuchała przemówienia Min. Ośw. i Wych. oraz rozpoczęła normalne zajęcia lekcyjne. W tym roku wprowadzono ceremonial uroczystości szkolnych. W dniu 29 września klasa pierwsza składała przyrzeczenie. Na tę uroczystość zostali zaproszeni rodzice uczniów klasy pierwszej.

28 listopada młodzież klas V – VIII w ilości 160 uczniów wyjechała na wycieczkę do Zamościa w celu obejrzenia filmu „W pustyni i w puszczy”. Od dnia 1 września po raz pierwszy rozpoczęła naukę klasa zerowa. Zajęcia w tej klasie prowadzi Ob. Alina Maciąg.

Drużynę Harcerską prowadzi Druhna Aniela Charkot. Drużyna liczy 53 harcerzy. Pracuje dobrze, czynnie włącza się do organizacji imprez, inicjuje czyny społeczne. W dniu 7 marca 1974 r. wzięła udział w gminnych uroczystościach z okazji Dnia Kobiet i w festynie z okazji 30 lecia PRL.

W marcu i kwietniu odbywały się olimpiady przedmiotowe w Szkole Gminnej w Radecznicy. Uczniowie naszej szkoły zajęli miejsca:

fizyka – I miejsce zespołowo i I indywidualnie, najwięcej punktów uzyskała Teresa Szczepanek; matematyka – I miejsce (równorzędne ze szkołą w Radecznicy), najwięcej punktów zdobyła Wiesława Gozdecka;

język rosyjski – I miejsce zespołowo i I indywidualnie, najwięcej punktów zdobyła Zofia Ruszczak;

język polski – III miejsce zespołowo , II indywidualnie, najwięcej punktów zdobyła Teresa Szczepanek;

chemia – III miejsce zespołowo.

W olimpiadach powiatowych udział wzięli uczniowie: matematyka – Gozdecka Wiesława, język rosyjski – Gozdecka Wiesława, Marczak Helena i Ruszczak Zofia, fizyka – Szczepanek Teresa, język polski – Szczepanek Teresa.

W wyniku rocznej klasyfikacji wszyscy uczniowie, z wyjątkiem 1 ucznia z kl. I otrzymali promocję do klas wyższych. Po raz pierwszy uczniowie z ocenami niedostatecznymi znaleźli się w klasach wyższych.

Nastąpiła zmiana wymiaru godzin pracy nauczyciela: od 1 IX 1981 r. pensum stanowiło 20 godzin tygodniowo, a od IX 1982 r. – 18 godzin.

13 grudnia 1981 r. wprowadzony był w Polsce stan wojenny. Odtąd obowiązywało w szkole Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z 18 XII 1981 r. Nr GM-o 162/36/81 o organizacji szkoły w okresie stanu wojennego

Do szkoły zgłosiło się 21 dzieci do oddziału przedszkolnego oraz 182 uczniów do szkoły. Nauka odbywa się w trudnych warunkach. W dalszym ciągu trwa remont kapitalny, zajęcia lekcyjne odbywają się w pięciu salach lekcyjnych.

W dniu 13 grudnia ogłoszony został stan wojenny w Polsce. W dniu tym ogłoszono ferie zimowe, które trwały do 3 stycznia 1982 r.

W związku z przejściem na rentę naucz. Ob. Teresy Bizior Rada Ped. I młodzież szkolna przygotowała uroczyste pożegnanie, które odbyło się w dniu 29 stycznia 1982 r. Etat Ob. Teresy Bizior objęła Ob. Marianna Bilant z dniem 1 lutego 1982 r. W dniach 22 i 23 czerwca młodzież klas starszych odbyła wycieczkę w Góry Świętokrzyskie.

Remont szkoły trwa...

W roku szkolnym 1982/1983 do prowadzenia zajęć przygotowane zostały 3 sale lekcyjne. Nauka odbywała się na 3 zmiany. Szkoła nie posiadała oświetlenia elektrycznego do dnia 25 lutego 1983 r.

W dniu 21 września zostały oddane do użytku 2 sale lekcyjne. 1 grudnia 1982 r. w dwuletnią rocznicę remontu nauka odbywała się tylko na I piętrze, parter nadal znajdował się w remoncie.

W dniach 19 -20 V młodzież klas V – VIII zwiedzała Warszawę.

W dniu 28 sierpnia w Gorajcu zostały zorganizowane wojewódzkie dożynki ZMW.

Patriotyczne wychowanie jest gwarantem, że nasz naród nie zapomina o swoich bohaterach i otacza ich szczególną troską - spotkania z kombatanami II wojny światowej.

W roku 1985/1986 do szkoły zgłosiło się 18 dzieci 5-cio letnich i 10 dzieci 6-cio letnich. Do klas I-VIII 152 uczniów.

Skład grona nauczycielskiego: Aniela Bielecka – Dyr. Szkoły, Stanisław Bielecki, Jerzy Bartnik, Maria Koczula, Aniela Krukowska, Leokadia Kawalko, Lucyna Paszko, Helena Olech, Barbara Oleszek, Alina Smarkala, Barbara Sikora, Maria Wujec. Pracownicy obsługi: Tadeusz Dziura – palacz, Józef Wojtaszek – palacz, Mieczysław Odrzywolski – palacz, Janina Stępnik – sprzątaczką, Helena Olech – sprzątaczką. W dniu 16 kwietnia 1986 r. kombatanci II wojny światowej wygłosili pogadanki dla uczniów kl. VIII i VII na temat: „Historia barw narodowych, godła i hymnu”, „Żołnierze z obozu w Siedlcach nad Oką”. Promocji nie otrzymało 7 uczniów.

Uroczystości szkolne jako przypomnienie wartości, które wnosi szkoła w życie społeczności lokalnej.

W roku 1990/1991 do szkoły zgłosiło się 155 uczniów i 50 dzieci do oddziałów przedszkolnych. Z początkiem roku szkolnego wprowadzono naukę religii w wymiarze 2 godziny tygodniowo w każdym oddziale. Naukę religii w kl. II, VII, VIII prowadzi Ks. Kanonik Michał Radej, zaś w pozostałych klasach katechetka świecka Pani Maria Krukowska. 14.09.1990 r. – wspaniała uroczystość pasowania ucznia kl. I. Uczniowie składali przyrzeczenie. Uroczystość uświetniła bogata część artystyczna, przygotowana przez uczniów kl. I oraz starszych kolegów. Przybyli wszyscy rodzice dzieci kl. I. Na zakończenie uroczystości spotkali się przy herbatce uczniowie, rodzice i grono nauczycielskie. W dniu 27 stycznia rodzice uczniów klasy VIII zorganizowali studniówkę, na którą zaprosili grono nauczycielskie.

W dniach: 11 marca 1991 do 8 kwietnia 1991 Kuratorium Oświaty i Wychowania Delegatura Zamojska przeprowadziła kompleksową wizytację szkoły.

Dzieci klasy III były na wycieczce w Zamościu. Organizatorem wycieczki była Pani Helena Olech przy współudziale członka trójki klasowej Pani Marii Mogielnickiej.

"Lepiej raz coś zobaczyć, niż dziesięć razy o tym przeczytać" - wycieczki szkolne w procesie nauczania i wychowania młodzieży gorajeckiej.

W roku szkolnym 1991/1992 zorganizowano tylko 1 oddział przedszkolny z liczbą 26 dzieci, który prowadzi Pani Maria Koczula.

Ze względu na trudną sytuację finansową oświaty uległ likwidacji 1 etat. Pani Leokadia Kawalko po rocznym urlopie zdrowotnym odeszła na emeryturę. W dniu 18 stycznia 1992 r. młodzież klasy VIII, Rodzice i nauczyciele bawili się z okazji studniówki. Na uroczystość przybyła Pani Barbara Rudnicka – nauczycielka prywatnej nauki języka angielskiego.

28 lutego członkowie ZNP zorganizowali strajk nauczycielski. Celem strajku był protest przeciw upadłości oświaty (kryzys finansowy), eliminowanie uprawnień nauczycieli zawartych w Karcie Nauczyciela, zapewnienie oświacie środków finansowych niezbędnych do jej funkcjonowania, waloryzacji płac nauczycieli i pracowników oświaty, zmiany ustawy emerytalnej, jednorazowego wypłacania 13-tej pensji zgodnie z ustawą. W dniach 21 – 23 maja 1992 r. Pani Helena Olech zorganizowała wycieczkę do Krakowa – Wieliczki – Zakopanego. Opiekunowie wycieczki: Jerzy Bartnik, Barbara Oleszek, Alina Smarkala, Teodora Wypych, Teresa Kwiatkowska – pielęgniarka Miejscowego Ośrodka Zdrowia, członek Komitetu Rodzicielskiego. W wycieczce udział wzięło 36 uczniów, koszt wyniósł 350 000 zł od ucznia.

W dniu 27 maja 1992 r. Pani Aniela Krukowska zorganizowała wycieczkę krajoznawczą – Lubelszczyzna. Dzieci zwiedziły: Pałac Czartoryskich w Sieniawie, Zamek Potockich w Łańcucie, Klasztor w Leżanisku. Kierownikiem wycieczki była Aniela Bielecka, zaś opiekunami: Barbara Oleszek, Aniela Krukowska, Lucyna Paszko. W wycieczce udział wzięło 54 uczniów. Koszt od ucznia wyniósł 80 000 zł.

Ważnym wydarzeniem tego roku szkolnego był konkurs na dyrektora szkoły zorganizowany w dniu 19 czerwca 1992 r. W wyniku konkursu dyrektorem została nadal mgr Aniela Bielecka. 23 czerwca – uroczyste pożegnanie absolwentów. Większość młodzieży podjęła naukę w liceach ogólnokształcących i technikach. Na gospodarstwie ojca pozostał tylko jeden uczeń. 24 czerwca – uroczystość zakończenia roku szkolnego, 100% uczniów otrzymało promocję do klas programowo wyższych.

Uroczyste obchody Święta Narodowego w Gorajcu. Śladami Ordynata Zamojskiego - wizyta w Kozłowie.

Do szkoły w roku szkolnym 1993/1994 zgłosiło się 168 uczniów oraz 21 dzieci. 11 listopada 1993 r. – 75 rocznica Odzyskania Niepodległości. Uroczystości gminne zorganizowano w Gorajcu. Na uroczystość złożyły się:

- 1. Defilada od domu ludowego do kościoła władz gminy, orkiestry, zespołu ludowego z Zaburza, młodzieży szkolnej;*
- 2. Msza Święta;*

3. Część artystyczna w wykonaniu młodzieży szkolnej, kapeli ludowej, orkiestry.
22 grudnia – uroczyste spotkanie oplatkowe, bogata część artystyczna, dzielenie się oplatkiem.
Uroczystość uświetnił Ks. Proboszcz Grzegorz Kuzdra.
15 stycznia 1994 r.- tradycyjna studniówka. Bawiła się młodzież klasy ósmej, przedstawiciele klas starszych, rodzice i nauczyciele.
24 maja 1994 r. zorganizowano wycieczkę do Lublina i Kozłówki.

Tropem "Plastusiowego pamiętnika"...

Łączna liczba dzieci i uczniów w roku szkolnym 1994/1995 wynosi 197. Od dnia 1.09.1994 r. Pani Alina Smarkala została oddelegowana do pracy w SP Czarnystok celem prowadzenia matematyki za chorego nauczyciela. W tutejszej szkole pracuje w wymiarze ½ etatu w bibliotece.

Z dniem 15 października odszedł na rentę pracownik (palacz co) Mieczysław Odrzywolski. Na stanowisko palacza co zatrudniony został Pan Wiesław Sykała. Uczennica Magdalena Madej otrzymała wyróżnienie w Wojewódzkim Konkursie Plastycznym dla dzieci pt. „Plastusiowy pamiętnik w komiksie”.

W dniu 28 stycznia 1995 r. rodzice klasy ósmej zorganizowali studniówkę. Na uroczystość przybyli księża miejscowej parafii, rodzice, nauczyciele i uczniowie.

Zarówno protokoły Rad Pedagogicznych, a przede wszystkim kroniki dotyczące różnych okresów z życia szkoły w Gorajcu uczą prawidłowego funkcjonowania młodzieży w lokalnym społeczeństwie oraz kształtują właściwe postawy nie tylko wśród tego najmłodszego pokolenia, ale też w gronie ludzi już dorosłych.